

معرفی منابع اینترنتی در زمینه نسخ خطی

*فریدین کولایان

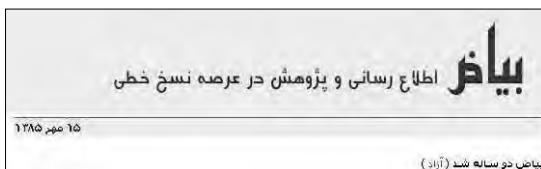
کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع رسانی و
عضو هیأت علمی مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی

مقدمه

خطی می باشد. درباره توضیحاتی که در خصوص سایت‌ها ارائه شده لازم به ذکر است، بنای کلی بر اختصار بوده و در برخی موارد نیز اطلاعات اندک ارائه شده در سایتها نیز مزید بر علت بوده است. همچنین در خصوص آشنایی با ریزه کاری‌های فهرست‌های پیوسته نسخ خطی و شیوه کاری و کیفیت و کمیت هر یک از آن‌ها، بخصوص نمونه‌های غیر ایرانی جا دارد بررسی‌ها و پژوهش‌های جدگانه‌ای انجام گیرد و در این فهرست راهنمایاً مجال چنین رویکردی وجود نداشت. هر یک از رکوردها شامل فیلدهای: عنوان، لوگو سایت، آدرس اینترنتی، زبان سایت، ناشر و توضیحات می‌شود. امید است این راهنمای برای تلاشگران عرصه نسخ خطی کشور مفید فایده باشد.

الف - منابع فارسی

۱. وبلاگ بیاض

آدرس اینترنتی: <http://www.bayaz.net>
 زبان و بلاغ: فارسی
 نویسنده: مجید غلامی جلیسه
 توضیحات: این وبلاگ در برگیرنده یادداشت‌های روزانه مؤلف در زمینه نسخ خطی می‌باشد.

در این راهنما ۲۷ سایت و وبلاگ فارسی و ۳۳ سایت غیرفارسی در زمینه نسخ خطی معرفی شده است. در جست‌وجوی این منابع اینترنتی برای بازیابی منابع فارسی از بخش فارسی جست‌وجوگر گوگل و از کلیدواژه «نسخ خطی» بیشترین استفاده شده است و برای بازیابی منابع غیر فارسی از بخش انگلیسی این جست‌وجوگر و با استفاده از کلیدواژه‌ای نظریه Rare book، Early Manuscript، Islamic，Arabic،Latin，Turkish ... و همچنین محدود کردن جست‌وجو در فیلد عنوان استفاده شده است. در بخش فارسی در مجموع ۶ فهرست پیوسته کتابخانه داخلی، ۶ وبلاگ، سه پایگاه اطلاعات نسخ خطی فارسی داخلی، دو نشریه و یک خبرگزاری، ۵ نهاد و مؤسسه فعال در حوزه نسخ خطی داخلی و تعدادی سایت دیگر معرفی شده است و در بخش غیر فارسی در مجموع ۱۷ فهرست پیوسته نسخ خطی کتابخانه‌ها، ۶ راهنما و کتاب‌شناسی و سایت‌شناسی، ۴ مؤسسه فعال در زمینه نسخ خطی و آرشیو، ۱ مجله و تعدادی سایت دیگر معرفی شده است. گستره موضوعی تحت پوشش این منابع شامل مواردی نظری معرفی مؤسسه‌ها و انجمن‌های داخلی و خارجی فعال در حوزه نسخ خطی، دسترسی به نشریات داخلی و خارجی فعال در زمینه نسخ خطی، دسترسی به سیاهه منابع چاپی و وابی در زمینه نسخ خطی، دسترسی به فهرست پیوسته و متن کامل دیجیتالی بسیاری از مجموعه‌های نسخ خطی داخلی و خارجی و اطلاع‌رسانی در خصوص جنبه‌های مختلف نسخ

معرفی منابع اینترنتی در زمینه نسخ خطی

آدرس اینترنتی: <http://www.marashilibrary.com/shahab.html>

زبان سایت: فارسی

ناشر: کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی
توضیحات: نشریه میراث شهاب، مشتمل بر اخبار کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره) است. در ضمن آن به معرفی نسخه‌های خطی کتابخانه، تصحیح رساله‌های خطی کتابخانه، معرفی کتاب‌های چاپی نفیس کتابخانه و ... می‌پردازد. در این وب سایت امکان جستجو و دسترسی به فهرست مقالات شماره‌های مختلف و متن کامل برخی از مقالات نشریه فراهم شده است.

۵. بانک اطلاعات نسخه‌های خطی پزشکی

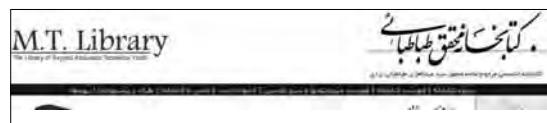
آدرس اینترنتی: <http://194.225.49.12>

زبان سایت: فارسی

ناشر: مؤسسه نمایه‌ساز

توضیحات: در این پایگاه اطلاعات متون و نسخ خطی حوزه پزشکی به زبان‌های فارسی و عربی قابل بازیابی است. هم‌چنین اطلاعات کتاب‌شناختی به همراه تصاویر مربوط به نسخ و محل نگهداری آن‌ها ارائه می‌شود.

۶. کتابخانه محقق طباطبائی

آدرس اینترنتی: <http://www.mtblib.com>

زبان سایت: فارسی

ناشر: کتابخانه محقق طباطبائی

۲. کتابخانه بزرگ آیت‌الله مرعشی نجفی

آدرس اینترنتی: <http://www.marashilibrary.com>

زبان سایت: فارسی

توضیحات: این کتابخانه یک مرکز بزرگ فرهنگی بین‌المللی در جهان است و از مجموعه‌ای غنی چاپی و خطی در زمینه علوم دینی بخصوص مذهب تشیع برخوردار است. از طریق فهرست پیوسته این کتابخانه می‌توان به مشخصات نسخ خطی این کتابخانه دسترسی پیدا کرد.

۳. بانک نسخ خطی فارسی

آدرس اینترنتی:

<http://knowledgebase.icro.ir/NosakhFarsiBank/index.htm>

زبان سایت: فارسی

ناشر: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
توضیحات: در این پایگاه اطلاعاتی، مشخصات میراث مکتوب و نسخ خطی فارسی موجود در خارج از کشور ارائه شده است و کاربران می‌توانند از امکانات جستجوی این منبع استفاده کنند.

۴. فصلنامه شهاب

مجلس شورای اسلامی» است که به تجلیل از متن پژوهان، فهرست نگاران، نسخه شناسان، اهدا کنندگان کتاب، کتابداران نسخ خطی، مرمت کاران نسخ خطی و همچنین نشریات، ناشران، آثار رادیویی و تلویزیونی و ... در هفته کتاب می پردازد.

۹. مؤسسه پژوهشی میراث مکتب

آدرس اینترنتی: <http://www.mirasmaktoob.ir>

زبان سایت: فارسی

ناشر: مؤسسه پژوهشی میراث مکتب

توضیحات: مرکز نشر میراث مکتب در دی ماه سال ۱۳۷۳ به صورت دفتری وابسته به معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، برای برسی و مطالعه درباره بازسازی اجیا و انتشار مجموعه‌ای بزرگ از مهم‌ترین و برجسته‌ترین آثار مکتب در فرهنگ و تمدن ایرانی و اسلامی شروع به فعالیت نمود. در سایت این مرکز علاوه بر معرفی مرکز به معرفی نسخ خطی تصحیح و به چاپ رسیده در این مرکز پرداخته شده است.

۱۰. کتابخانه مجلس شورای اسلامی

آدرس اینترنتی: <http://www.majlislib.com>

زبان سایت: فارسی

ناشر: کتابخانه مجلس شورای اسلامی

توضیحات: کتابخانه مجلس شورای اسلامی دارای مجموعه‌ای غنی از نسخ خطی و اسناد تاریخی است. در وب سایت این کتابخانه می‌توان به جستجو و استخراج اطلاعات در مورد این منابع پرداخت.

توضیحات: مرحوم علامه آیت‌الله حاج سید عبدالعزیز طباطبائی یزدی یکی از مفاخر دانشمندان شیعه در کتاب‌شناسی، نسخه‌شناسی، تاریخ، رجال و تراجم بشمار می‌رود. در بخش بانک اطلاعاتی کتابخانه سعی شده است میراث بر جای مانده از آن مرحوم (شامل فیش‌های تحقیقاتی مستدرک الذريعة، کتاب‌های تحقیقی و تصحیحات متون کهن، یادداشت‌های پراکنده و تعلیقات و حواشی بر کتاب‌های کتابخانه) به صورت رکوردهای اطلاعاتی ثبت شود تا به صورت آنلاین و بر روی لوح فشرده در اختیار عموم محققان قرار گیرد. این بانک، در آینده‌ای نزدیک بر روی همین سایت عرضه می‌شود.

۷. مرکز احیاء میراث اسلامی

آدرس اینترنتی: <http://www.mirath.net>

زبان سایت: فارسی

ناشر: مرکز احیاء میراث اسلامی

توضیحات: مرکز احیاء میراث اسلامی در سال ۱۳۷۴ هجری شمسی به ابتکار و همت محقق و فهرست‌نگار برجسته معاصر، سید احمد حسینی اشکوری و با پشتونه مالی مرجع عالیقدر جهان تشیع حضرت آیت‌الله العظمی سید علی حسینی سیستانی - دام ظله - تأسیس شد. در این سایت امکان جستجو و جوی نسخ خطی و دسترسی به تصاویر این نسخ، بخش آلبوم نسخ خطی و کتابخانه دیجیتال نسخ خطی فراهم شده است.

۸. حامیان نسخ خطی

آدرس اینترنتی: <http://www.hamian.ir>

زبان سایت: فارسی

ناشر: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد کتابخانه مجلس شورای اسلامی

توضیحات: دبیرخانه آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی از واحدهای زیر مجموعه «کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

معرفی منابع اینترنتی در زمینه نسخ خطی

این فهرست‌ها ارائه شده است.

۱۳. راهنمای مراکز عمدۀ فعل در حوزه نسخ خطی در ایران

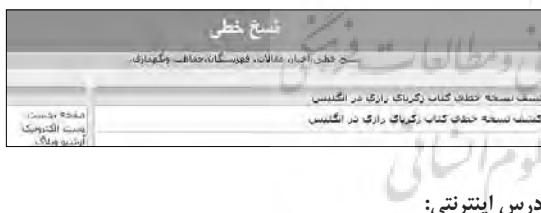

آدرس اینترنتی:

<http://www.icro.ir/m=349&c=715&t=3&q=%d9%86%d8%b3%d8%ae%20%d8%ae%d8%b7%d9%8a>

زبان سایت: فارسی، عربی و انگلیسی
ناشر: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
توضیحات: در این بخش از سایت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی فهرستی از مراکز و مؤسسات فعل داخلي در زمینه نسخ خطی ارائه شده است.

۱۴. وبلاگ نصیر - ۸۴ - درباره نسخ خطی

آدرس اینترنتی:

<http://www.naseri.84/blogfa.com>

زبان سایت: فارسی
ناشر: مؤلف

توضیحات: در این وبلاگ به بحث در مورد نسخ خطی و ارائه جدیدترین اخبار در این زمینه پرداخته می‌شود. همچنین فهرست‌های از مجموعه‌های مختلف نسخ خطی ارائه شده است.

۱۵. سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس‌رضوی

۱۱. مجمع ذخائر اسلامی

آدرس اینترنتی:

زبان سایت: فارسی و عربی

ناشر: مجمع ذخائر اسلامی

توضیحات: این سایت جهت معرفی آثار پژوهشی - تولیدی و انتشاراتی مؤسسه مجمع ذخائر اسلامی و اطلاع‌رسانی حوزه متون خطی و ارتباط با کتابخانه‌ها و مؤسسات فرهنگی طراحی شده است. در ضمن این مجمع به فعالیت‌هایی نظیر احیا و بازیابی اسناد، تهیی تصاویر دیجیتال از نسخ خطی، تصاویر و کتب نایاب، سند خوانی و چاپ اسناد، فهرست‌نگاری نسخ خطی و چاپ سنگی و نشر متون کهن برای مقاضیان می‌برد. در وب سایت این مجمع امکان جستجو و بازیابی اطلاعات کتاب‌شناختی و تصاویر اسناد و متون کهن فراهم شده است.

۱۲. فهرست نسخ خطی پس از انقلاب اسلامی

آدرس اینترنتی:

<http://www.icro.ir/m=349&c=717&t=3&q=%d9%86%d8%b3%d8%ae%20%d8%ae%d8%b7%d9%8a>

زبان سایت: فارسی و انگلیسی و عربی
ناشر: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

توضیحات: پس از انقلاب اسلامی ایران انتشار و چاپ فهرست نسخه‌های خطی نسبت به سال‌های داشته است، بنابراین بیشتر فهرست‌های ناقص و ناتمام بیش از انقلاب در دوره پس از انقلاب شده اند. فهرست نسخ قرآن مقدس، نزدیک از فهرست‌ها همچوین فهرست کتابخانه‌ی عموم از وب سایت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی سیاهه‌ای از

قابل بازیابی است و در گنجینه نسخه‌های خطی در طبقه اول کتابخانه نگهداری می‌شوند.

۱۷. نمایه‌ساز

آدرس اینترنتی: <http://www.fehrest.net/main.htm>
زبان سایت: فارسی

ناشر: مؤسسه نمایه‌ساز

توضیحات: مؤسسه خدمات اطلاع‌رسانی نمایه‌ساز سال ۱۳۷۹ تاسیس شد. مدیریت مؤسسه با تجربه مشارکت در ایجاد بانک اطلاعات تفاسیر قرآن (جامع) و با هدف ایجاد بانک‌های اطلاعاتی در حوزه متون و تحقیقات ایران‌شناسی شروع به فعالیت کرد. در وب سایت این مؤسسه محصولات و پژوهش‌های این مرکز و همچنین تعدادی از فهرست‌نویسان و نسخه‌شناسان ایرانی معرفی شده‌اند.

۱۸. فصلنامه آیینه میراث

آدرس اینترنتی:

<http://www.mirasmaktoob.ir/magazine/allarticles.php?zone=26>

زبان سایت: فارسی و عربی

ناشر: مؤسسه پژوهشی میراث مکتب

توضیحات: این فصلنامه از انتشارات مؤسسه پژوهشی میراث مکتب می‌باشد که ویژه نقد کتاب، کتاب‌شناسی، و اطلاع‌رسانی در حوزه متون و نسخ خطی است. در وب سایت این نشریه امکان دسترسی به مشخصات کتاب‌شناختی، چکیده و بعضًا متن

آدرس اینترنتی: <http://www.aqlibrary.ir/Main/main.aspx>

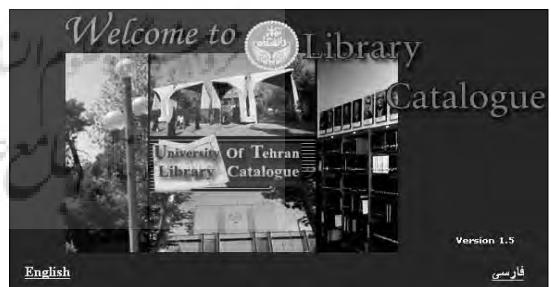
زبان سایت: فارسی، عربی و انگلیسی

ناشر: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان

قدس رضوی

توضیحات: اداره مخطوطات سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس‌رضوی یکی از ذخایر گرانبهای جهان و گنجینه‌ای از تمدن و فرهنگ عظیم اسلامی است و وجود هزاران نسخه خطی و صحایف بی‌نظیر و کم نظری و مرقعات خوشنویسان نامی و نوادری از شاهکارهای جهان هنر که در طول قرن‌ها به آستان مقدس حضرت علی بن موسی الرضا - عليه السلام - تقديم و از جانب مسلمانان و شیعیان جهان هدیه شده است، این اداره را از سایر کتابخانه‌های معتبر عالم از نظر کیفیت ممتاز ساخته است. در وب سایت این کتابخانه علاوه بر معرفی این مجموعه امکان بهره‌گیری از خدمات آنلاین از این مجموعه نیز فراهم شده است.

۱۶. جست‌وجوی نسخ خطی در وب سایت کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

آدرس اینترنتی: <http://searchlib.ut.ac.ir>

زبان سایت: فارسی و انگلیسی

ناشر: دانشگاه تهران

توضیحات: این مجموعه شامل حدود ۱۷۰۰۰ جلد کتاب خطی، به زبان فارسی و عربی و ترکی است. میان این مجموعه تعداد بسیاری نسخه‌های نفیس، نسخه‌های کهن و نسخه‌هایی به خط مؤلف و علماء و مشاهیر وجود دارد. این مجموعه از طریق هجدۀ جلد فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی و فهرست‌های انتشار یافته مجموعه نسخه‌های خطی دانشکده‌های ادبیات، الهیات، پزشکی و حقوق و نیز از طریق وب سایت کتابخانه

معرفی منابع اینترنتی در زمینه نسخ خطی

۲۱. پایگاه اطلاع‌رسانی نسخ خطی ایران

آدرس اینترنتی: <http://manuscripts.scict.ir>

زبان سایت: فارسی

ناشر: مؤسسه فرهنگی و پژوهشی الججاد با همکاری دبیرخانه شورای عالی اطلاع‌رسانی کشور
توضیحات: این وب سایت و پایگاه اطلاع‌رسانی مندرج در آن حاصل فعالیت «مؤسسه الججاد» می‌باشد. در پایگاه مربوطه امکان جستجو و دستیابی به مشخصات نسخ خطی کشور فراهم شده است.

۲۲. وبلاگ حلقه کاتبان

آدرس اینترنتی: <http://www.kateban.com>

زبان سایت: فارسی

توضیحات: وبلاگی گروهی است در زمینه نسخ خطی. از طریق این وبلاگ می‌توان به وبلاگ‌های تعداد زیادی از متخصصان و علاقهمندان فعال در حوزه نسخ خطی دست یافت.

۲۳. وبلاگ هنرهای اسلامی

آدرس اینترنتی: <http://www.islamic-art.net/blog>

زبان سایت: فارسی

توضیحات: در این وبلاگ به اطلاع‌رسانی و بحث در مورد انواع

کامل مقالات این نشریه فراهم شده است.

۱۹. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

آدرس اینترنتی: <http://www.nlai.ir>

زبان سایت: فارسی و انگلیسی

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
توضیحات: بخش کتاب‌های خطی کتابخانه ملی، اینتا با حدود ۳۰۰۰ نسخه خطی متعلق به کتابخانه عمومی معارف و سلطنتی به سال ۱۳۱۶ شمسی پا گرفت و پس از آن با کوشش‌های پیگیر مرحوم دکتر مهدی بیانی (ولین رئیس کتابخانه ملی) و دیگران بتدریج رو به فروتنی نهاد. بدین ترتیب تا سال ۱۳۸۳ بالغ بر ۱۸۰۰ نسخه خطی در مخزن کتابخانه ملی جای گرفت. در بخش نسخ خطی وب سایت کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران امکان جستجو و بازیابی مشخصات نسخ خطی موجود در کتابخانه فراهم شده است.

۲۰. وبلاگ مجمع ذخائر اسلامی

آدرس اینترنتی: <http://zakhair.blogfa.com>

زبان: وبلاگ فارسی و عربی

ناشر: مجمع ذخائر اسلامی

توضیحات: در وبلاگ سایت مجمع، اطلاعات و تحولات صورت گرفته شده در مجمع به صورت روزانه به اطلاع علاقهمندان رسانده می‌شود.

هترهای اسلامی از جمله فنون نسخه‌پردازی پرداخته شده است. در بخش موزه این وبلاگ تصاویری از نسخ خطی ارائه شده و در بخش کتابخانه متن کامل تعدادی کتاب در زمینه هنر اسلامی ارائه شده است.

۲۴. وبلاگ سواد - پژوهشی در عرصه متون کهن

آدرس اینترنتی: <http://www.savad.net>

زبان سایت: فارسی
ناشر: مؤلفان

توضیحات: این منبع وبلاگی است گروهی که توسط تنی چند از فعالان و پژوهندگان حوزه نسخ خطی و متون کهن ارائه می‌شود و به بحث و اطلاع‌رسانی در زمینه نسخ خطی و متون کهن می‌پردازد.

۲۵. خبرگزاری میراث فرهنگی

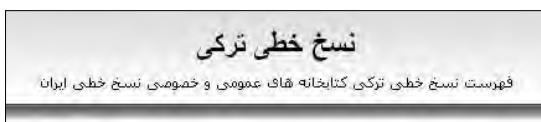

آدرس اینترنتی: <http://www.chn.ir>

زبان سایت: فارسی

ناشر: سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
توضیحات: از طریق وب سایت این خبرگزاری می‌توان به اخبار حوزه نسخ خطی و متون کهن دست یافت.

۲۶. وبلاگ نسخ خطی ترکی

آدرس اینترنتی: <http://nusxeler.blogfa.com>

زبان سایت: فارسی و ترکی
ناشر: مؤلف

توضیحات: در این وبلاگ مؤلف علاقه‌مند، به شناسایی و معرفی و ارائه فهرست‌های نسخ خطی ترکی موجود در کتابخانه‌های عمومی و خصوصی نسخ خطی ایران پرداخته است.

۲۷. فهرست فهارس نسخ خطی در وب سایت کتابنامه

آدرس اینترنتی:

<http://www.ketabname.com/main2/lists/bookshelf.php?id=1&chlang=fa>

زبان سایت: فارسی

ناشر: سایت فروشگاه بزرگ کتاب ایران

توضیحات: در این وب سایت و از طریق پایگاه اطلاعات آن می‌توان به اطلاعات کتاب‌شناسی فهارس نسخ خطی فارسی دست یافت.

ب - منابع غیر فارسی

۱. بخش جستجوی نسخ خطی کتابخانه

British Library

آدرس اینترنتی: <http://www.bl.uk/catalogues/manuscripts>

زبان سایت: انگلیسی

معرفی منابع اینترنتی در زمینه نسخ خطی

فراهم شده است.

۴. بخش نسخ خطی کتابخانه دانشگاه ناتینگهام

آدرس اینترنتی:

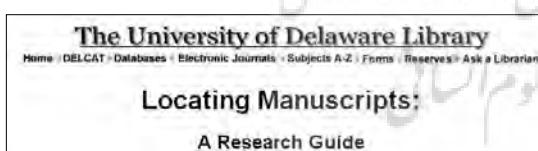
<http://www.nottingham.ac.uk/mss/collections/links/index.phtml>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: دانشگاه ناتینگهام

توضیحات: بخش نسخ خطی و اسناد این کتابخانه از ۱۹ سال پیش تاکنون اقدام به گردآوری و شکل دادن به این مجموعه کرده است و اکنون بیش از ۳ میلیون نسخه خطی و اسناد تاریخی ارزشمند در زمینه‌های سیاسی، هنری، علمی و خانواده‌های معروف منطقه ناتینگهام را در اختیار دارد. از طریق وب سایت این کتابخانه می‌توان به مشخصات این اسناد و نسخ دسترسی پیدا کرد.

۵. راهنمای پژوهش در زمینه نسخ خطی

آدرس اینترنتی:

<http://www2.lib.udel.edu/Subj/engl/resguide/manusc.htm>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: کتابخانه دانشگاه دلور

توضیحات: در این صفحه منابع مهم در زمینه پژوهش در نسخ خطی در وب و منابع مهم در زمینه پژوهش در نسخ خطی در بریتانیا و ایالات متحده آمریکا ارائه شده است.

۶. فهرست توصیفی وب سایت‌های فعال در زمینه نسخ خطی

ناشر: کتابخانه British Library

توضیحات: در این وب سایت امکان دسترسی به فهرست پیوسته کلیه نسخ خطی موجود در کتابخانه بریتانیا که شامل نسخ خطی گردآوری شده از سال ۱۷۵۳ میلادی تاکنون می‌باشد، فراهم شده است.

۲. انجمن بین‌المللی نسخ خطی

آدرس اینترنتی:

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: انجمن بین‌المللی نسخ خطی

توضیحات: این انجمن در سال ۱۹۴۸ میلادی تشکیل شده و از بن کتابداران، دستادران کاران آرشیو، مجموعه‌داران، کارگزاران و نویسنده‌گان و سایر علاقه‌مندان و پژوهشگران حوزه نسخ خطی تعداد ۱۸۰۰ عضو دارد و دو نشریه تحت عنوان *Manuscript Society News* و *Manuscript* منتشر می‌کند.

۳. بخش نسخ خطی کتابخانه دانشگاه بیل (آمریکا)

آدرس اینترنتی:

<http://www.library.yale.edu/beinecke;brblsear;brblsear.html>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: دانشگاه بیل

توضیحات: در این وب سایت امکان دسترسی به فهرست پیوسته مجموعه نسخ خطی کتابخانه دانشگاه بیل و ۲۲ کتابخانه شعبه این مجموعه و جستجو و بازیابی اطلاعات از این مجموعه

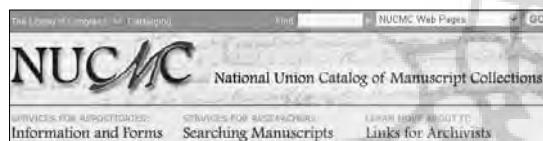
<http://faculty.arts.ubc.ca/sechard/512digms.htm>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: دانشگاه بریتانیکا

توضیحات: در این صفحه که بخشی از سایت دانشگاه بریتانیکا می باشد، فهرستی مبسوط از وب سایتها و منابع اینترنتی در زمینه نسخ خطی با گرایش نسخ خطی مربوط به دوره قرون وسطی ارائه شده است.

۹. بخش فهرستگان ملی نسخ خطی وب سایت کتابخانه کنگره آمریکا

آدرس اینترنتی: <http://www.loc.gov/coll/nucmc>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: کتابخانه کنگره آمریکا

توضیحات: در این وب سایت امکان دسترسی به فهرست پیوسته بخش نسخ خطی کتابخانه کنگره آمریکا که مجموعه‌ای است بسیار غنی که با استفاده از نرم‌افزار مارک ۲۱ تهیه شده، فراهم گردیده است.

۱۰. بخش نسخ خطی سایت کتابخانه دیجیتال اکسفورد

آدرس اینترنتی:

<http://www.odl.ox.ac.uk/collections/medieval.htm>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: دانشگاه اکسفورد

توضیحات: در این وب سایت امکان دسترسی به تصاویر دیجیتال مجموعه‌ای ارزشمند از نسخ خطی دو کتابخانه دانشگاه اکسفورد و کتابخانه بودلیان فراهم شده است. این مجموعه از سال ۱۹۱۶ میلادی گردآوری شده و تعداد تصاویر در دسترس تاکنون به ۱۱۰۰ تصویر رسیده است.

Medieval Manuscripts

Until I have time to properly update this page, you might want to look at my list of very briefly annotated URLs for digital manuscript editions. You can see the page here, or subscribe to an RSS feed. I'm only listing complete editions, and I'm emphasizing Celtic and English ms., and Books of Hours, since those are my

آدرس اینترنتی:

<http://www.digitalmedievalist.com/urls/mss.html>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: لیزا ال اسپانگبرگ

توضیحات: در این وب سایت مؤلف علاقه‌مند بعنوان یک گرایش مطالعاتی ثانوی اقدام به شناسایی منابع الکترونیکی و وبی در زمینه نسخ خطی قرون وسطی و معروفی توصیفی آن‌ها کرده است.

۷. سایت آرشیو ملی انگلستان

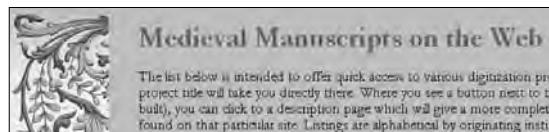
آدرس اینترنتی: <http://www.nationalarchives.gov.uk>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: آرشیو ملی انگلیس

توضیحات: آرشیو ملی انگلیس، ولز و بریتانیای کبیر یکی از بزرگ‌ترین آرشیوهای جهان است که از سال ۱۰۸۶ میلادی تاکنون فعال می باشد. منابع آن در برگیرنده منابع مکتوب و نسخ خطی مربوط به تاریخ ۱۰۰۰ ساله بریتانیا و بسیاری از فرهنگ‌ها و نقاط جغرافیایی دنیا است. در وب سایت این مرکز امکان جستجو در فهرست پیوسته این مرکز و دسترسی به مشخصات منابع موجود در آن فراهم شده است.

۸. راهنمای نسخ خطی دیجیتالی شده دوره قرون وسطی در محیط وب

آدرس اینترنتی:

معرفی منابع اینترنتی در زمینه نسخ خطی

اساس الفای نام کشورها و مناطق جغرافیایی که تصاویر مربوط به آنها میباشد، دسترس پذیر و ارائه شده است.

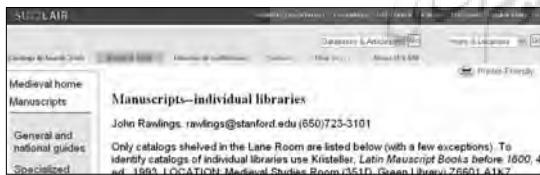
۱۳. انجمن نسخه های خطی و آرشیوهای لوئیزیانا

آدرس اینترنتی: <http://nutrias.org/lama/lama.htm>
زبان سایت: انگلیسی

ناشر: انجمن نسخه های خطی و آرشیوهای لوئیزیانا
توضیحات: LAMA مخفف نام انجمن نسخه های خطی و آرشیوهای ایالت لوئیزیانا میباشد که به فعالیت های مشترک تخصصی و علمی در زمینه آرشیو و شناسایی و نگهداری نسخ خطی و اسناد تاریخی با سایر دست اندکاران این حوزه در این ایالت می پردازد. این انجمن نشریهای نیز تحت *Louisiana Archives and Manuscripts Association Newsletter* منتشر می کند.

۱۴. فهرستگان منابع اینترنتی و چاپی در زمینه نسخ خطی در سایت دانشگاه استانفورد

آدرس اینترنتی:
<http://library.stanford.edu/depts/ssrg/medieval/mss/manind.html>

زبان سایت: انگلیسی
ناشر: دانشگاه استانفورد
توضیحات: در این وب سایت امکان جستجو و بازیابی اطلاعات از طریق فهرست پیوسته کتابخانه دانشگاه استانفورد در مجموعه نسخ خطی این کتابخانه فراهم شده است.

۱۱. کتاب‌شناسی پژوهش‌های چاپ شده در زمینه نسخ خطی

**Manuscript Studies
Medieval and Early Modern**

Bibliography: Early Printed Books: Catalogues

You are here: > Main Page > Bibliography > Early Printed Books: Catalogues

Alston, R. C. *Books with Manuscript: A Short-Title Catalogue of Books with Books with Manuscript Additions, Proofsheets, Illustrations, Corrections. Lo printed books (catalogues: thematic [marginalia], *)*

آدرس اینترنتی:
<http://www.arts.ualberta.ca/sreimer/ms-course/bibliog/bib-bkc.htm>

زبان سایت: انگلیسی
ناشر: دانشکده هنر دانشگاه آلبرتا
توضیحات: در این صفحه که بخشی از سایت دانشگاه آلبرتا میباشد، سیاهه‌ای مبسوط از منابع و پژوهش‌های منتشره در زمینه نسخ خطی دوران قرون وسطی و قبل از آن ارائه شده است.

۱۲. بخش تصاویر نسخ خطی کتابخانه بودلیان

**Bodleian Library
UNIVERSITY OF OXFORD**

Browse images of manuscripts

Contents

[Intro-Browsing](#)
List of manuscripts, arranged by century and country of origin

1. 11th century
2. 12th century

آدرس اینترنتی:
<http://www.bodley.ox.ac.uk/dept/scwmss/wmss/medieval/browse.htm>

زبان سایت: انگلیسی
ناشر: کتابخانه بودلیان
توضیحات: در این وب سایت تصاویر نسخ خطی موجود در کتابخانه بودلیان (بخش مربوط به کشورهای اروپایی) بر اساس تاریخ و زمانی که نسخه مربوط به آن میباشد و در دسته‌بندی تاریخی بر

آدرس اینترنتی:

<http://hcl.harvard.edu/research/guides/manuscripts>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: دانشگاه هاروارد

توضیحات: از طریق این وب سایت به پایگاه اطلاعات کتاب‌شناختی مرکزی نسخ خطی دانشگاه هاروارد و کتابخانه‌های شعبه آن می‌توان دسترسی پیدا کرد.

۱۸. فهرست نسخ خطی طب اسلامی در وب سایت کتابخانه ملی پزشکی آمریکا

آدرس اینترنتی:

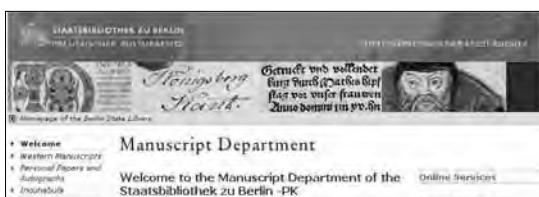
<http://www.nlm.nih.gov/hmd/arabic/arabichome.html>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: کتابخانه ملی پزشکی آمریکا

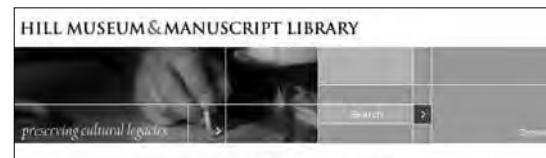
توضیحات: در این وب سایت امکان دسترسی به مشخصات کتاب‌شناختی، تصاویر و متن ۳۰۰ عنوان نسخه خطی فارسی و عربی در زمینه طب اسلامی که در کتابخانه ملی پزشکی آمریکا نگهداری می‌شود، فراهم شده است.

۱۹. بخش نسخ خطی کتابخانه برلین

آدرس اینترنتی:

۱۵. کتابخانه نسخ خطی و موزه هیل

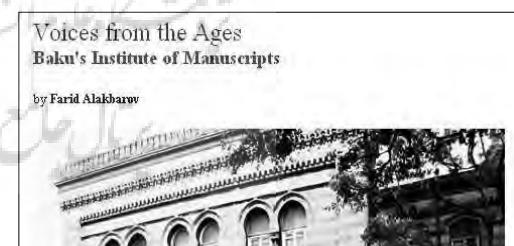
آدرس اینترنتی:

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: دانشگاه هیل

توضیحات: این وب سایت متعلق به کتابخانه، موزه و مجموعه نسخ خطی دانشگاه هیل است. از طریق فهرست پیوسته این کتابخانه امکان دسترسی به مشخصات کتاب‌شناختی نسخ خطی این مرکز و تعدادی مرکز و کتابخانه و آرشیو معتبر دیگر فراهم می‌باشد. در واقع این مجموعه از سال ۱۹۶۶ پایه‌گذاری شده و اکنون ۹۰۰۰ نسخه خطی موجود در این مجموعه در قالب میکروفیلم و میکروفیش گردآوری شده است. از سال ۲۰۰۳ پرروزه تبدیل این مجموعه به فرمت دیجیتال آغاز شده است.

۱۶. مؤسسه نسخ خطی باکو

آدرس اینترنتی:

http://www.azer.com/aiweb/categories/magazine/82_folder/82_articles/82_manuscripts.html

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: مؤسسه نسخ خطی باکو

توضیحات: در این وب سایت به معرفی مؤسسه و تاریخچه و مشخصات مجموعه نسخ خطی و اسناد موجود در این مرکز پرداخته شده است.

۱۷. فهرست آنلاین پیوسته نسخ خطی وب سایت دانشگاه هاروارد

معرفی منابع اینترنتی در زمینه نسخ خطی

توضیحات: بخش نسخ خطی کتابخانه ملی روسیه یکی از بزرگ‌ترین و ارزشمندترین مجموعه‌های نسخ خطی در جهان می‌باشد. در این وب سایت به معرفی این مجموعه پرداخته شده است. این مجموعه در سال ۱۸۰۲ میلادی پایه‌گذاری شده است و اولین مدیر این مجموعه پیتر دبروسکی بوده است. در حال حاضر ۴۵۰۰۰ نسخه خطی و سند ارزشمند در آن نگهداری می‌شود.

۲۲. کتابخانه نسخ خطی و کتب نایاب دانشگاه کلمبیا

آدرس اینترنتی:

<http://www.columbia.edu/cu/lweb/indiv/rbml>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: دانشگاه کلمبیا

توضیحات: مجموعه نسخ خطی و استناد و منابع ارزشمند و تاریخی این دانشگاه از طریق این وب سایت معرفی شده است. از عظمت این مجموعه همین بس که چیزی حدود ۶۰۰۰۰ جلد کتاب نفیس و نایاب در این مجموعه موجود می‌باشد. از طریق این وب سایت می‌توان به خدمات اینترنتی در زمینه مجموعه نسخ خطی این دانشگاه دسترسی داشت.

۲۳. فهرست نسخ خطی فارسی موجود در کتابخانه هاگتون دانشگاه هاروارد

آدرس اینترنتی:

<http://oasis.harvard.edu:10080/oasis/deliver/~hou01855>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: دانشگاه هاروارد

توضیحات: در این صفحه که بخشی از وب سایت دانشگاه هاروارد

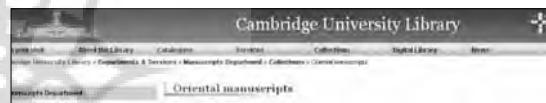
http://handschriften.staatsbibliothek-berlin.de/index_en.html

زبان سایت: آلمانی و انگلیسی

ناشر: کتابخانه ایالتی برلین

توضیحات: یکی از غنی‌ترین و ارزشمندترین مجموعه‌های نسخ خطی در اروپا در این کتابخانه نگهداری می‌شود. در وب سایت این کتابخانه به معرفی انواع منابع ارزشمند موجود در این کتابخانه پرداخته شده و امكان دسترسی به خدمات تحت وب در زمینه این مجموعه فراهم شده است.

۲۰. بخش نسخ خطی کتابخانه دانشگاه کمبریج

آدرس اینترنتی:

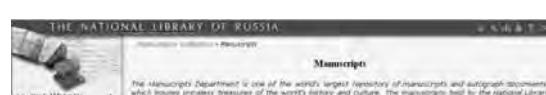
<http://www.lib.cam.ac.uk/deptserv/manuscripts/oriental.html>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: دانشگاه کمبریج

توضیحات: مجموعه نسخ خطی کتابخانه دانشگاه کمبریج مجموعه‌ای متنوع در زبان‌ها و فرهنگ‌های مختلف می‌باشد. در این کتابخانه برای نمونه ۱۵۰۰ نسخه خطی عربی، ۱۰۰۰ نسخه خطی عبری، ۱۲۰۰ نسخه خطی فارسی، ۳۰۰ نسخه خطی سیریلیک و ۴۵۰ نسخه خطی ترکی نگهداری می‌شود. به همین شکل آمار مجموعه‌های خطی مربوط به سایر تمدن‌ها را نیز می‌توان در این کتابخانه مشاهده نمود. خدمات آنلاین این کتابخانه در زمینه نسخ خطی از طریق این وب سایت قابل دسترسی است.

۲۱. بخش نسخ خطی کتابخانه ملی روسیه

آدرس اینترنتی:

زبان سایت: روسی و انگلیسی

ناشر: کتابخانه ملی روسیه

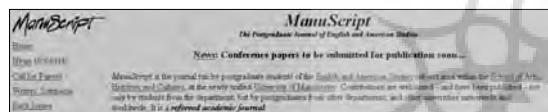
آدرس اینترنتی:

<http://www.orient.pu.ru/old/Library/mscr2005/compilev.html>

زبان سایت: انگلیسی و روسی
ناشر: دانشگاه سن پترزبورگ

توضیحات: در این صفحه وبی که بخشی از وب سایت دانشگاه سن پترزبورگ می باشد، به معرفی و شیوه تولید پایگاه اطلاعات الکترونیکی نسخ خطی فارسی این دانشگاه پرداخته شده است.

۲۷. وب سایت مجله نسخ خطی

آدرس اینترنتی:

<http://www.art.man.ac.uk/english/manuscript/home.html>

زبان سایت: انگلیسی
ناشر: دانشگاه منچستر

توضیحات: این نشریه متعلق به دانشجویان تحصیلات تکمیلی دپارتمان هنر دانشگاه منچستر می باشد و از سال ۱۹۹۵ میلادی منتشر می شود. در این وب سایت می توان به متن کامل مقالات این نشریه دسترسی پیدا کرد.

۲۸. بخش نسخ خطی کتابخانه دانشگاه الازهر

آدرس اینترنتی:

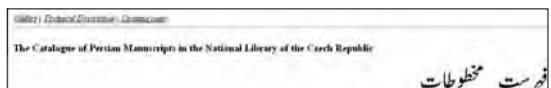
<http://www.alazharonline.org/manuscripts.php>

زبان سایت: عربی و انگلیسی
ناشر: دانشگاه الازهر مصر

توضیحات: مجموعه نسخ خطی دانشگاه الازهر مصر شامل ۷۰۰۰۰ برگ نسخه خطی در ۴۲۰۰ جلد می باشد. این

می باشد. سیاهه و مشخصات نسخ خطی فارسی موجود در این کتابخانه ارائه شده است.

۲۴. فهرست نسخ خطی فارسی موجود در کتابخانه ملی جمهوری چک

آدرس اینترنتی:

http://digit.nkp.cz/samples/Persiana/EN/COLLEC_1/COLLECTI.htm

زبان سایت: چک و انگلیسی

ناشر: کتابخانه ملی جمهوری چک
توضیحات: در این بخش از وب سایت کتابخانه ملی جمهوری چک، مشخصاتی مبسوط از ۱۵۰ جلد نسخه خطی فارسی موجود در این کتابخانه ارائه شده است.

۲۵. بخش نسخ خطی کتابخانه رضا در هند

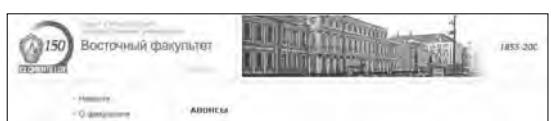
آدرس اینترنتی:

<http://razalibrary.gov.in/persian.asp>
زبان سایت: انگلیسی و سانسکریت

ناشر: کتابخانه رضا

توضیحات: در این کتابخانه نسخ خطی به زبان های فارسی، عربی، سانسکریت، پشتو، ترکی و هندو نگهداری می شود. در این وب سایت مجموعه نسخ خطی این کتابخانه معرفی شده است و خدمات اینترنتی در زمینه نسخ خطی ارائه می گردد.

۲۶. بخش نسخ خطی فارسی دانشگاه سن پترزبورگ

درباره متون و نسخ خطی در حوزه علوم و تاریخ اسلام می باشد. در این وب سایت می توان به متن کامل بسیاری از نسخ خطی معروف و نمونه خط مشاهیر عالم اسلام دسترسی پیدا کرد.

۳۲. بخش نسخ خطی کتابخانه ملی ترکیه

آدرس اینترنتی:

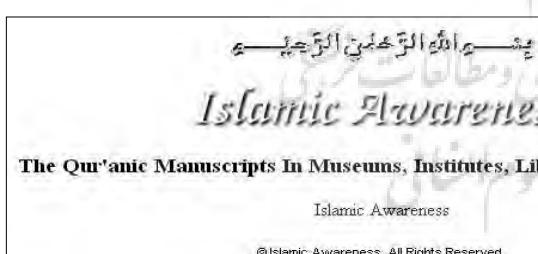
<http://www.yazmalar.org/elyazmaciligmiz.php>

زبان سایت: ترکی

ناشر: کتابخانه ملی ترکیه

توضیحات: در بخش نسخ خطی کتابخانه ملی ترکیه اطلاعاتی در مورد این مجموعه ارائه شده و تصاویر نمونه هایی از نسخه های نفیس این کتابخانه در معرض دید قرار گرفته است.

۳۳. وب سایت نسخ خطی قرآنی

آدرس اینترنتی:

<http://www.islamic-awareness.org/Quran/Text/Mss/museum.html>

زبان سایت: انگلیسی

ناشر: مؤسسه Islamic Awareness

توضیحات: در این وب سایت منابع و پژوهش های مختلف چاپی و اینترنتی در زمینه نسخ خطی قرآنی معرفی شده است. هم چنین تصاویر تعدادی نسخه خطی قرآنی در وب سایت این مؤسسه بعنوان نمونه ارائه شده است.

پانوشت:

*Fzmm200@yahoo.com

مجموعه از طریق فهرست پیوسته این کتابخانه قابل جستجو است. نسخه الکترونیکی متن کامل این مجموعه نیز از طریق وب سایت کتابخانه قابل دسترسی است.

۳۴. بخش نسخ خطی دانشگاه آمریکایی بیروت

آدرس اینترنتی:

<http://ddc.aub.edu.lb/projects/jafet/manuscripts>

زبان سایت: عربی و انگلیسی

ناشر: دانشگاه آمریکایی بیروت

توضیحات: از طریق وب سایت این دانشگاه به متن کامل نسخ خطی ارزشمند موجود در کتابخانه این دانشگاه می توان دسترسی پیدا کرد.

۳۵. شبکه مخطوطات عربی

آدرس اینترنتی:

زبان سایت: عربی

ناشر: شبکه المخطوطات العربية

توضیحات: در این وب سایت به متن کامل نسخ خطی عربی و اسلامی به شرط عضو شدن در وب سایت می توان دسترسی یافت.

۳۶. وب سایت نسخ خطی دکتر زیدان

آدرس اینترنتی:

زبان سایت: انگلیسی و عربی

ناشر: مؤلف

توضیحات: وب سایت دکتر زیدان، سایتی منظم و پر اطلاعات